

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 607/2016-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. septembra 2016 predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o., Pribinova 25, Bratislava, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s. r. o., Grösslingová 4, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát doc. JUDr. Branislav Fridrich, PhD., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a jeho uzneseniami sp. zn. 5 Cdo 216/2015 z 2. júla 2015 (Rvp 12395/2015), sp. zn. 2 Cdo 289/2014 z 27. mája 2015 (Rvp 12403/2015), sp. zn. 6 Cdo 310/2014 z 29. júla 2015 (Rvp 13940/2015), sp. zn. 5 Cdo 320/2015 z 10. septembra 2015 (Rvp 13960/2015), sp. zn. 5 Cdo 321/2015 z 10. septembra 2015 (Rvp 13961/2015), sp. zn. 5 Cdo 322/2015 z 10. septembra 2015 (Rvp 13962/2015), sp. zn. 5 Cdo 323/2015 z 10. septembra 2015 (Rvp 13963/2015), sp. zn. 5 Cdo 324/2015 zo 10. septembra 2015 (Rvp 13964/2015), sp. zn. 8 Cdo 284/2014 z 23. septembra 2015 (Rvp 15797/2015) a sp. zn. 4 Cdo 115/2015 z 26. augusta 2015 (Rvp 15851/2015) a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o., vedené pod spisovými značkami: Rvp 12395/2015, Rvp 12403/2015, Rvp 13940/2015, Rvp 13960/2015, Rvp 13961/2015, Rvp 13962/2015, Rvp 13963/2015, Rvp 13964/2015, Rvp 15797/2015

a Rvp 15851/2015 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. III. ÚS 607/2016.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o., odmieta pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 3. septembra 2015, 13. októbra 2015 a 3. decembra 2015 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o., Pribinova 25, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), ktorými namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) a uzneseniami označenými v záhlaví tohto rozhodnutia (ďalej len „napadnuté konania“ a „napadnuté uznesenia“).

2. Zo sťažností a z ich príloh vyplýva, že sťažovateľka vystupuje v postavení žalobkyne v konaniach vedených Okresným súdom Bratislava II, Okresným súdom Bratislava III, Okresným súdom Liptovský Mikuláš, Okresným súdom Nitra, Okresným súdom Prievidza, Okresným súdom Trenčín (ďalej len „okresné súdy“), predmetom ktorých je náhrada majetkovej škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím, resp. nesprávnym úradným postupom okresných súdov, ktoré sú teda súčasne súdmi, ktoré sťažovateľke uvedenú škodu a nemajetkovú ujmu spôsobili. Na základe uvedeného sťažovateľka očakávala, že dôjde k vylúčeniu okresných súdov a spory budú prikázané inému vecne príslušnému okresnému súdu v obvode príslušného krajského súdu. Na základe skutočností uvedených sťažovateľkou v žalobných návrhoch okresné súdy svojimi rozhodnutiami zaviazali sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 66 € podľa položky 17a sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov

v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“), za vznesené námietky zaujatosti.

3. Na základe odvolaní podaných sťažovateľkou, podstatou ktorých bolo jej tvrdenie o nepodaní námietky zaujatosti, Krajský súd v Bratislave, Krajský súd v Žiline, Krajský súd v Nitre a Krajský súd v Trenčíne svojimi rozhodnutiami potvrdili rozhodnutia okresných súdov ako vecne správne.

4. Predmetné uznesenia príslušných krajských súdov napadla sťažovateľka dovolaniami, v ktorých namietala, že ako žalobkyňa nepodala návrh na začatie konania (za nepodanie návrhu považovala nepodanie námietky zaujatosti), hoci podľa zákona bol potrebný, a preto existuje dovolací dôvod podľa § 237 písm. e) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“), že jej bola odňatá možnosť konať pred súdom, čo predstavuje dovolací dôvod podľa § 237 písm. f) OSP, a že v jej veciach rozhodoval vylúčený sudca, čo je dovolacím dôvodom podľa § 241 ods. 2 písm. a) OSP v spojení s § 237 písm. g) OSP. O dovolaniach sťažovateľky rozhodol najvyšší súd napadnutými uzneseniami tak, že ich odmietol.

5. Sťažovateľka v predostretej argumentácii okrem iného uviedla, že napadnutými uzneseniami najvyšší súd porušil ňou označené práva, keď:

1. *„interpretoval a aplikoval § 237 písm. e) OSP na zistený skutkový stav bez existencie relevantných dôvodov nesprávne, v rozpore s právnou doktrínou a ustálenou justičnou praxou...keď spojil naplnenie § 237 písm. e) OSP výlučne s ust. § 79 ods. 1 OSP a na takto zvolenom princípe potom odmietol dovolanie sťažovateľa ako procesne neprípustné...“;*

2. neprihliadol na skutočnosť, že sťažovateľke bola odňatá možnosť konať pred súdom vzhľadom na *„prekvapivé rozhodnutie odvolacieho súdu“*, čo je v ustálenej rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považované za zásah do právnej istoty. Sťažovateľka nemohla predpokladať, že odvolací súd bude pri posudzovaní podania alebo nepodania námietky zaujatosti postupovať v rozpore s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku a ustálenou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu;

3. jeho rozhodnutia trpia nedostatkom riadneho odôvodnenia, keď o merite veci bolo rozhodnuté odlišne od ustáleného právneho názoru vychádzajúceho z jeho vlastnej rozhodovacej praxe, čím bola sťažovateľke tiež odňatá možnosť konať pred súdom;

4. nevysporiadal sa so skutkovými dôvodmi vylúčenia všetkých sudcov príslušného okresného súdu v zmysle § 14 ods. 1 OSP v súvislosti s tvrdením sťažovateľky, že v jej veciach rozhodoval vylúčený sudca.

6. V nadväznosti na uvedené sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom a napadnutými uzneseniami najvyššieho súdu, zruší napadnuté uznesenia, veci vráti najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a sťažovateľke prizná primerané finančné zadosťučinenie, ako aj úhradu trov konania.

II.

7. Podľa § 31a ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevylučuje, použijú sa na konanie pred Ústavným súdom primerane ustanovenia Civilného sporového poriadku alebo Trestného poriadku. Podľa § 166 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) v záujme hospodárnosti konania súd spojí na spoločné konanie také konania, ktoré sa pred ním začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých strán. Ak boli také konania pridelené viacerým sudcom toho istého súdu, rozhodne o spojení konaní ten sudca, u ktorého sa začalo konanie skôr. Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s citovaným § 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 166 ods. 1 CSP.

8. S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod spisovými značkami: Rvp 12395/2015, Rvp 12403/2015, Rvp 13940/2015, Rvp 13960/2015,

Rvp 13961/2015, Rvp 13962/2015, Rvp 13963/2015, Rvp 13964/2015, Rvp 15797/2015 a Rvp 15851/2015 a z tohto obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť uvedených sťažností a taktiež prihliadajúc na totožnosť v osobe sťažovateľky a najvyššieho súdu, proti ktorému tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd, uplatniac citované právne normy, tak, ako to je uvedené v bode I výroku tohto uznesenia.

III.

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ alebo jeho zástupca. Podľa § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť okrem všeobecných

náležitostí uvedených v § 20 musí obsahovať označenie... b) právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým sa porušili základné práva a slobody, c) proti komu sťažnosť smeruje. Podľa § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde k sťažnosti sa pripojí kópia právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo dôkaz o inom zásahu.

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

15. Ústavný súd zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania i ostatnými požadovanými zákonnými náležitosťami osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené advokátom. Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd má v ústave a v zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde). Až na výnimky, ktoré v danej veci nie sú relevantné, je ústavný súd pritom viazaný návrhom na začatie konania (§ 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

16. Ústavný súd konštatuje rozpor medzi obsahovou stránkou uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 216/2015 z 2. júla 2015 (ktoré bolo pripojené k sťažnosti vedenej pod sp. zn. Rvp 12395/2015) týkajúcou sa zamietnutia návrhu sťažovateľky na prerušenie konania a obsahovou stránkou tejto sťažnosti týkajúcou sa uznesenia o vyrubení súdneho poplatku za námietku zaujatosti. Ústavný súd dospel k rovnakému záveru aj v prípade porovnania obsahovej stránky uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 8 Cdo 284/2014 z 23. septembra 2015 (ktoré bolo pripojené k sťažnosti vedenej pod sp. zn.

Rvp 15797/2015) týkajúcou sa sťažovateľkou uplatnených nárokov podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v znení neskorších predpisov a obsahovou stránkou tejto sťažnosti týkajúcou sa uznesenia o vyrubení súdneho poplatku za námietku zaujatosti.

17. Ústavný súd konštatuje, že k sťažnostiam vedeným pod sp. zn. Rvp 12403/2015, sp. zn. Rvp 13940/2015 a sp. zn. Rvp 15851/2015 sťažovateľka nedoložila kompletne v petite sťažnosti namietané uznesenia najvyššieho súdu (sp. zn. 2 Cdo 289/2014 z 27. mája 2015 k sťažnosti vedenej pod sp. zn. Rvp 12403/2015, sp. zn. 6 Cdo 310/2014 z 29. júla 2015 k sťažnosti vedenej pod sp. zn. Rvp 13940/2015 a sp. zn. 4 Cdo 115/2015 z 26. augusta 2015 k sťažnosti vedenej pod sp. zn. Rvp 15851/2015). Priložené uznesenia obsahujú iba prvú stranu, resp. im chýbajú niektoré strany. Z uvedeného dôvodu ústavný súd nemohol posúdiť ich obsah ani zistiť, či vôbec skutkovo súvisia so sťažnosťami, ku ktorým boli pripojené.

18. Sťažovateľka v petite sťažností vedených pod sp. zn. Rvp 13960/2015, sp. zn. Rvp 13961/2015, sp. zn. Rvp 13962/2015, sp. zn. Rvp 13963/2015 a sp. zn. Rvp 13964/2015 uviedla, že jej základné právo podľa ústavy a právo podľa dohovoru boli porušené uzneseniami, ktoré najvyšší súd nevydal, respektíve takéto uznesenia neexistujú. Najvyšší súd svojím uznesením sp. zn. 5 Cdo 319/2015 z 10. septembra 2015 (ktoré bolo pripojené k sťažnosti vedenej pod sp. zn. Rvp 13959/2015) spojil veci vedené pod sp. zn. 5 Cdo 319/2015, sp. zn. 5 Cdo 320/2015, sp. zn. 5 Cdo 321/2015, sp. zn. 5 Cdo 322/2015, sp. zn. 5 Cdo 323/2015 a sp. zn. 5 Cdo 324/2015 na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. 5 Cdo 319/2015. Sťažovateľka, zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, označila napriek tomu konania o jej dovolaniach vedené pod sp. zn. 5 Cdo 320/2015 až sp. zn. 5 Cdo 324/2015 za samostatné rozhodnutia, pričom ku každému takto označenému „rozhodnutiu“ priradila dátum príslušného napadnutého (spájajúceho) uznesenia najvyššieho súdu. Ústavný súd konštatuje, že v danom prípade evidentne nejde o písársku chybu alebo zjavný omyl, ale zjavne o snahu sťažovateľky vyprodukovať väčší počet sťažností. Sťažovateľka, zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, sťažnosťami napádala neexistujúce

uznesenia najvyššieho súdu, pričom ako prílohu k svojim sťažnostiam pripojila vždy len existujúce napadnuté (spájajúce) uznesenie najvyššieho súdu.

19. Keďže ústavný súd je podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania a podľa svojej citovanej judikatúry môže sťažnosť predbežne prerokovať, resp. následne o nej rozhodnúť len z toho hľadiska, ktorého sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, pričom je evidentné, že sťažovateľka v petite svojich sťažností označila aj neexistujúce rozhodnutia najvyššieho súdu, petit týchto sťažností je nevykonateľný a tieto sťažnosti ako celok trpia nedostatkom predpísaných náležitostí.

20. V dôsledku uvedených zistení ústavný súd vyslovuje nesúlad sťažovateľkou podaných sťažností označených v záhlaví tohto uznesenia s § 20 ods. 1, § 50 ods. 1 písm. b) a § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde a, postupujúc podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde, konštatuje, že petit podaných sťažností je zmätočný a ako taký nemôže byť východiskom ústavného súdu pre rozhodnutie v predmetnej veci.

21. V súvislosti s uvedeným nedostatkom ústavný súd pripomína, že tento nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na takýto postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom, pričom z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, III. ÚS 357/2010, II. ÚS 309/2010, I. ÚS 162/2010, IV. ÚS 234/2010, III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 134/2010). Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom. Aj

v tomto ohľade naďalej zostáva v platnosti zásada „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

22. Na základe uvedených skutočností ústavný súd konštatuje, že sťažnosti vykazujú taký nedostatok náležitostí predpísaných zákonom, že nie je možné preskúmať splnenie procesných podmienok konania pred ústavným súdom, a preto ich odmietol už pri ich predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. septembra 2016